

Kweek uit dood hout

door

Br. VIRGILIUS LEFEBER

Voor mijn collega's, die zich met Aculeaten bezig houden, is dit verhaal (waarschijnlijk) niet (geheel) nieuw, maar juist voor de andere entomologen wilde ik hier graag iets vertellen over mijn ervaringen gedurende de laatste twee winters.

Behalve met het verzamelen van de bekende stengels van braam, es, buddleya, vlier, wilg, riet e.d. (waar ik deze keer niet verder op inga), heb ik me voor het eerst intensief bezig gehouden met het transporteren van dood hout, waar kennelijk in geknaagd was: oude weipaaltjes, boomstammetjes en -stronken, veel dood hout uit meidoornhagen e.d. Dat ging gewapend met een stevig zaagje en dito handschoenen en een nijptang. Ik deed alles op de fiets; wanneer u in het bezit bent van een auto, bent u stevig in het voordeel.

Al dat materiaal ging in oude aquaria, accu's, plastic zakken e.d. U hebt dus wel wat plaatsruimte nodig. Ik vond dat in een leegstaand klaslokaal. Deze stapel brandhout zal u van februari tot juni elke dag voor verrassingen plaatsen, niet in het minst de coleopterologen en de sluipwesp- en bladwespverzamelaars! De tot hun specialiteit behorende drie groepen insecten vormen wel het leeuwendeel en zijn resp. verhuisd naar de heren P. POOT, G. DEN HOED en Dr. S. J. VAN OOSTSTROOM. Maar ik „kweekte” zo ook verscheidene Lepidoptera, kokerjuffers, sprinkhaanlarven, spinnen, duizendpoten e.d. Bij de kevers zat o.a. een nieuwe soort voor de fauna! Het was mij echter om de Aculeaten te doen en dat heeft het volgende lijstje opgeleverd:

Stigmus solskyi Mor.: tientallen ♀ ♂ uit meidoorn, weipaal, boomstronk (berkestam): St. Pietersberg, Bemelen, Amby, Mheer (Rekem).

Stigmus pendulus Pnz.: tientallen ♀ ♂ uit meidoorn, *Sorbus*, es, weipaal: St. Pietersberg, Bemelen en Gronsveld.

Spilomena troglodytes Lind.: zeven ♀ ♀ en vijf ♂ ♂ uit weipaal, meidoorn, *Sorbus*, essestronk: St. Pietersberg en Gronsveld.

Trypoxylon figulus L.: drie ♀ ♂ uit paaltje, eikestronk, meidoorn: St. Pietersberg en Bemelen.

Trypoxylon clavicerum Lep.: twee ♀ ♂ uit meidoorn: St. Pietersberg.

Passaloecus corniger Sh.: een ♂, *Sorbus*: St. Pietersberg.

Passaloecus monilicornis Dhlb.: twee ♀ ♀ en een ♂ uit meidoorn en paal: St. Pietersberg.

Passaloecus tenuis A. Mor.: talrijk uit meidoorn, paal (vlier en roos): Maastricht, St. Pietersberg en Bocholz. (Dit laatste was materiaal van Br. ARNOUD).

Passaloecus turionum Dhlb.: twee ♀ ♀ uit *Sorbus*: St. Pietersberg.

Psenulus atratus F.: twee ♀ ♀ en zeven ♂ ♂ uit essestronk, paaltje, dikke vliertak: St. Pietersberg, Bemelen, Wolder (z.w. van Maastricht).

Psenulus concolor Dhlb.: alleen in stengels van vlier, es, braam, wilg, roos.

Pemphredon lugubris F.: tientallen ♀ ♂ uit één *Sorbus*-stam: St. Pietersberg.

Pemphredon lethifer Sh.: een ♀ uit paaltje, een ♂ uit dood hout, verder zeer veel uit stengels (als *Ps. concolor*): St. Pietersberg, Bemelen, Kannerbos, Bocholz (Br. ARNOUD).

Pemphredon shuckardi Mor.: vier ♀♀ en drie ♂♂ uit paaltje, meidoorn, stronk en verder uit diverse stengels: St. Pietersberg, Bemelen.

Ectemnius cavifrons Thms.: twee ♀♀ en vijf ♂♂ uit *Sorbus*-stam: St. Pietersberg; een ♂ uit meidoorn: Bemelen.

Ectemnius litutatus Pnz.: een ♀♂ uit boomstronkje: St. Pietersberg.

Crossocerus congener Dhlb.: vier ♀♂ uit meidoorn en weipaaltje: St. Pietersberg, tussen 27.II en 31.III.1966. Dit zijn mijn eerste en enige exemplaren.

Crossocerus podagricus Lind.: drie ♀♂ uit paaltje: St. Pietersberg en een ♂ uit vlierstengel, eveneens van de St. Pietersberg.

Crossocerus styrius Khl.: een ♀ uit paaltje: St. Pietersberg. De heer K. VEGTER meldde deze soort in 1965 als nieuw voor de fauna. De heer P. M. F. VERHOEFF controleerde mijn determinatie.

Crossocerus capitosus Sh.: talrijk, maar alleen uit stengels.

Crossocerus cinctus Dhlb.: een ♂ uit vliertak: Bemelen.

Crossocerus pubescens Sh.: twee ♀♂ uit vlier: St. Pietersberg, maar ook een ♂ uit boomstronk van dezelfde vindplaats.

Crossocerus ambiguus Dhlb.: talrijk uit alle mogelijke soorten dood hout.

Rhopalum clavipes L.: een ♀ en vier ♂♂: meidoorn: St. Pietersberg; een ♀ uit vlier: Kannerbos.

Rhopalum coarctatus Sc.: twee ♂♂ uit meidoorn: St. Pietersberg; een ♂ uit oude balk: St. Pietersberg; een ♂ uit vliertak: Wolder.

Omalus pusillus Lep.: een ♀ uit *Sorbus*-stam: St. Pietersberg.

Chrysis ignita s.sp.?: een ♀ uit paaltje, Bemelen. Dit exemplaar zag ik aanvankelijk aan voor *Chr. analis* Spin. Het heeft een blauw derde abdomensegment. Ik heb het nog niet nader kunnen determineren.

Chrysis ignita L., s.sp.?: enkele ♀♂ uit paaltjes: St. Pietersberg, Bemelen.

Chrysis cyanea L.: een ♂ uit meidoorn: Mheer.

Odynerus debilitatus Sauss.: twee ♂♂ uit paaltje: Bemelen; een ♂ dood in vlierstengel: St. Pietersberg; een ♂ uit paal: St. Pietersberg; een ♂ uit *Sorbus*-stam: St. Pietersberg.

Deuteragenia (Dipogon) spec.: een ♂ uit *Sorbus*-stam: St. Pietersberg. De heer VERHOEFF en ik zijn het er tot nog toe niet over eens of het hier een exemplaar van *hircana* F. of van *nitida* Hpt. betreft. Het beestje kwam uit de dikke, dode *Sorbus*-stam te voorschijn reeds drie dagen nadat ik de stam binnenshuis had, dat was op 27.IV.1966. Het is nog geen vier mm lang.

Wat mij al twee jaar lang verbaast (en de lezer na het overzien van deze lijst vermoedelijk ook), is, dat ik geen enkele Aphide kan vermelden. En toch is dat het geval: uit dat dood hout kwam geen enkele bij. Wel kweekte ik enkele species uit rietgallen: *Prosopis pectoralis* Först. van Abcoude en *Osmia parvula* D.P. uit vlier van de St. Pietersberg.

Summary

During the winters of 1964 and 1965 the writer collected much dead wood with traces of gnawing: old poles along meadows, dead stumps, much dead wood from hawthorn hedges etc., all in the south of Dutch Limburg. Besides many other insects a great number of Hymenoptera-Aculeata was bred from this material. Cf. the list of species.

Maastricht, Brusselsestraat 38.